

Список використаних джерел:

1. Комаров В. Экономическая безопасность в условиях кризиса. 20 февраля, 2009. – http://psj.ru/saver_people/detail.php?ID=15332
2. Королева Л. А. Обеспечение экономической безопасности предприятия на основе развития его организационной культуры. Тема диссертации и автореферата, 2011. Научная библиотека диссертаций и авторефератов disserCat – <http://www.dissercat.com/content/obespechenie-ekonomicheskoi-bezopasnosti-predpriyatiya-na-osnove-razvitiya-ego-organizatsion#ixzz5bkrKftBd>
3. Экономическая безопасность: теория, методология, практика / под науч. ред. Никитенко П. Г., Булавко В. Г.; Ин-т экономики НАН Беларуси. – Минск: Право и экономика, 2009. – 394 с.
4. Морально-етична складова має вирішальне значення для подолання кризи [Електронний ресурс]/ Український союз промисловців і підприємців. 2016. – Режим доступу: <https://uspp.ua/moralno-etichna-skladova-maje-virishalne-znachennya-dlya-podolannya-krizi.html>
5. Мариневич М. Ф. Криза моральності. 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tyzhden.ua/Society/4680>
6. Сидоренко Л. І. Сучасна екологія: наукові, етичні та філософські ракурси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Cidorenko/Cid-ekol-6.html>

Кучеренко С. К.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПРОБЛЕМИ БАЛАНСУВАННЯ РИНКУ ПОСЛУГ ЖКГ В ІСНУЮЧИХ
УМОВАХ ЦІНОУТВОРЕННЯ В ГАЗОПОСТАЧАННІ**

У нинішньому році ринок послуг ЖКГ в Україні знаходиться в стані балансування через необхідність чергового підвищення ціни на газ у процесі виконання взятих Україною перед Міжнародним валютним фондом (МВФ) зобов'язань щодо доведення внутрішньої ціни на газ в Україні до рівня світової ринкової ціни. На цьому етапі виявилися чергові проблеми, викликані сукупністю вчасно не вирішених питань стосовно обліку використання газу, ціноутворення в сфері теплопостачання та інших, в яких ціна газу відіграє суттєву роль.. Ситуація, що склалася на ринку газопостачання в системі ЖКГ, потребує певного вивчення й визначення більш об'єктивного погляду на першочергові кроки і ціноутворенні, що й і пояснює актуальність даної доповіді.

Сучасний стан розвитку ринку послуг в системі житлово-комунального господарства (ЖКГ) характеризується крайньою динамічністю, яка характеризує процес встановлення більш сталих пропорцій, окремі параметри яких відображаються законодавчими та виконавчими документами та досліджуються багатьма фахівцями і науковцями. Законодавча і організаційна база сучасного ринку послуг ЖКГ сформована, зокрема, положеннями Законів України про

житлово-комунальні послуги (ЖКП), про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку, про порядок обліку теплової енергії та водопостачання. Значна увага науковців і фахівців прикута до загальних принципів менеджменту в сфері надання послуг, до визначення моделі створеного в Україні Енергоринку. Логістичні парадигми теплоспоживання в сучасному ринку ЖКГ досліджено в роботі [1].

У центрі дослідників постійно залишається проблема цінового коректування ціни на газ, періодичне зростання якої повинно зіставлятися з динамікою доходів населення. Указують, що чергове зростання наштовхується на вкрай низькі доходи споживачів послуг ЖКГ в Україні, і, відповідно, найвищий рівень витрат на оплату комунальних послуг відносно рівня доходів серед країн Європи [2; 3]. Динаміка ринку ЖКГ постійно аналізуються міністерством регіонального розвитку України, яке надає змістовні звіти стосовно стану й найближчих кроків уряду в сфері його реформування [4].

Аналізуючи теперішній стан ринку ЖКХ, судячи по наявним публікаціям, можна стверджувати, що черговий крок з коректування ціни на газ, що впливає зі змісту всієї реформи, потребує не просто урядового рішення, але й глибокого економічного аналізу, що ставить важливі завдання не тільки перед урядом, але й перед фахівцями і вченими, що зацікавлені в економічно обґрунтованому рішенні як для ринку ЖКГ, так і для України в цілому.

Отже, метою даної доповіді є обговорення результатів дослідження автором чинників, що впливають на балансування ринку послуг ЖКГ у зв'язку із необхідністю чергового кроку цінового коректування в сфері газопостачання.

У основу реформи ЖКГ в Україні, яка практично розпочата в 2015 році, покладено європейську практику та директиви Європейського Союзу (ЄС), адаптовані під реалії української економіки. Реформа ринку послуг ЖКГ в Україні просувається за певною логікою, але процес ускладнюється тим, що сам цей ринок балансує в умовах постійного реформування економіки країни в цілому. Через це, Кабмін України вимушений постійно приймати низку підзаконних актів, уточнюючих законодавчо врегульовані межі дієвості учасників ринку, серед яких особливе значення відводиться місцевій владі. Роль місцевої влади, з огляду на законодавчий пакет реформування сфери ЖКГ, визначена з урахуванням загальнодержавної концепції децентралізації. Тобто, місцева влада стає уповноваженим агентом держави в сфері надання житлово-комунальних послуг при тому, що всі об'єкти ЖКГ розподілені між іншими власниками. Отже, згідно із Законом про житлово-комунальні послуги (ЖКП) в Україні місцевій владі

поставлено у виконання важливий перелік робіт і вона отримує повноваження та інструменти для створення конкурентного ринку управління багатоквартирними будинками, який замінив застарілу модель ЖЕКів і сприяє модернізації житлового фонду за допомогою державних програм, встановленню 100% комерційного обліку комунальних послуг, модернізації підприємств теплокомуненерго.

Ситуація поточного стану цінового коректування ринку послуг ЖКГ в Україні залишається дуже гострою, оскільки в єдиному часовому періоді збіглися декілька завдань: 1) необхідність чергового шагу просування реформи ЖКГ згідно із затвердженим календарним планом; 2) гарантування наявності бюджетних коштів для забезпечення програми субсидування споживачів послуг ЖКГ, перш за все, теплової енергії; 3) обґрунтування заявки на отримання від Міжнародного валютного фонду (МВФ) чергового валютного траншу.

За усталеною «традицією» вартість тарифів на житлово-комунальні послуги в Україні збільшується щороку, але на часі таке рішення потребує взаємного врахування приведених трьох чинників. Через це рішення щодо підвищення ціни газу на 23,5% було перенесено з грудня 2018 на січень 2019 року.

Одним з обмежувальних питань прийняття чергового кроку з підвищення ціни на газ є необхідність враховувати ситуацію із часткою витрат на ЖКГ в бюджеті родин різних країн. Отже, витрати українських родин на оплату послуг ЖКГ становлять біля 40%, що в 1,6 рази вище від середньоєвропейського рівня, при тому, що Україна посідає останнє місце в Європі за рівнем оплати праці, розміром пенсій і загальних доходів родин.

Сформована парадигма теплопостачання й оплати за тепло створює дієві важелі впливу на всю систему розподілення газу, мотивації споживачів теплової енергії та фінансові можливості цього ринку в залежності від тих чи інших актуальних завдань, що виникають на певному етапі розвитку економіки країни.

Аналізуючи нову схему теплопостачання й розрахунків за тепло можна вважати, що ефект цілком досягнутий завдяки диференціації споживачів в системі ЖКГ, лише частка з яких є отримувачами субсидій. Очевидно, що кінцевими бенефіціарами субсидіювання стають теплові компанії, які отримують відповідні зобов'язання щодо технічного переобладнання теплових мереж і сприяння заходам з енергозбереження кінцевим споживачам.

Усі споживачі поділяються ще на дві групи – індивідуального і централізованого теплопостачання і лише перша з них має власні важелі впливу на енергозбереження, тоді як можливості централізованих отримувачів тепла обмежуються лише об'єктами обігрівання, тоді як система постачання тепла до

них залишається поза їхнім впливом. Отже, можна з великою мірою вірогідності спрогнозувати кінцеві наслідки енергозбереження, якщо структура індивідуальних і централізованих споживачів залишатиметься незмінною. І, навпаки, лише корінна зміна цієї пропорції на користь індивідуальних споживачів може бути наступним дієвим кроком у напрямку енергозбереження, яким є, ураховуючи передовий досвід інших країн, обладнання індивідуальних споживачів спеціальними лічильниками з можливостями регулювання кількості споживаного тепла, що й повинно скласти завдання чергового кроку уряду – стимулювання й прямого зобов'язання теплових компаній стосовно вирішення цієї задачі. У цілому, представлені результати дослідження дозволяють зробити наступні висновки.

Висновки та перспективи подальшого дослідження питань цінового балансування на ринку послуг ЖКГ зводяться до наступного:

1) кожний черговий крок в змінюванні ціни газу не може здійснюватися прямим адмініструванням, а потребує ретельного обґрунтування із дослідженням низки найважливіших чинників. 2) при запровадженні нової ціни на газ слід враховувати, що внаслідок проведеної реформи теплопостачання в системі ЖКГ так званий «вільний» ринок газопостачання повністю перейшов під контроль держави, а, отже, директивно визначена ціна газу фактично не відбиває баланс інтересів газовиробників, газопостачальників і споживачів, через що надвисокі житлові тарифи покриваються за рахунок субсидій з бюджету України, сума яких наближається до критичної;

3) аналізуючи схему логістики теплопостачання можна зробити висновок, що не сама структура ринку ЖКГ надає можливості запровадження єдиної ціни на газ, а навпаки, сама єдина і надвисока ціна на газ стає чинником єдності самого ринку ЖКГ, який має схильності до дезінтеграції в разі, якщо держава втратить монополію на ціноутворення в сфері газопостачання, що зводить проблему цінового балансування в ЖКГ до загальноекономічного значення.

Список використаних джерел:

1. Колосов А. М., Кучеренко С. К. Логістичні парадигми теплоспоживання: наступний крок – подальша індивідуалізація споживачів. – Маркетингові комунікації та логістика у сфері технологій енергозбереження в Україні і світі. Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, Том 1. – Дніпро: Вид-тво: ТОВ «Акцент ПП», 2016. – С. 100–104.
2. Савенко Сергій. Тарифи-2018: скільки і кому доведеться віддавати за комуналку? / НьюсФінансUA. – 22.01.2018. – 17:30. – Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/418925/taryfy-2018-skilky-i-komu-dovedetsya-viddavaty-za-komunalku>
3. Sardak S. E. Potential of economy socialisation in the context of globalisation // S. Sardak, O. Bilskaya, A. Simakhova // Economic Annals-XXI. – 2017. – № 164(3-4). – P. 4–8. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V164-01>

4. Зубко Г. Ринок ЖКП запрацює у 2018 році, якщо всі його учасники виконають свої ролі / *Сьогодні*. – 12 грудня 2017, 19:30. – Режим доступу: <https://www.segodnya.ua/opinion/zybkocolumn/rinok-zhkp-zapracyu-u-2018-roc-yakshcho-vs-yogo-uchasniki-vikonayut-svo-rol-1098109.html>

Залата В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЖІНОЧЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ

Для ефективного розвитку ринкової економіки необхідно проводити економічні реформи, а на самперед має розвиватися підприємництво, для поширення якого необхідно постійно створювати економічні та соціальні умови.

Серед тих, хто починає свою підприємницьку діяльність зростає кількість жінок, які віддають перевагу дрібному бізнесу. Такі дії для переважної більшості жінок вимушені, ніяк не пов'язане з професійною колишньою діяльністю. Розглядаючи основні елементи ринку праці, то спостерігається те, що жіноче підприємництво є важливим елементом у будь-якій країні.

Саме жінки є активними складовими у перетвореннях економіки, домагаються змін у формах трудової активності. Дуже багато вчених різних країн світу, а особливо в Польщі, Литві та Україні проводили дослідження в розвитку жіночого підприємництва і зазначали, що основними факторами, які спонукають жінок розпочати свою бізнес діяльність, виступають наступні мотиви [1]:

- коли виникає загроза втратити роботу або коли жінка стає осередком обмеженого вибору при пошуку основного місця роботи;
- коли жінка ставить перед собою особливі ті важливі цілі, і для її здійснення їй потрібно бути незалежною і впевненою у своїх власних;
- коли у жінки виникає певна можливість застосувати свої знання та здібності на практиці;
- коли у жінки є хоча б маленька впевненість в тому, що вона зможе заробити гроші;
- коли жінка відчуває, що активна її участь у громадському житті, дає їй відчуття того, що її особистість має цінність в даному середовищі, вона стає відповідальною при виробництві товарів та послуг, які є необхідними для населення країни.

Крім того, при опитанні жінок, майже сорок відсотків погодилися з тим, що досягнення які вони здобули при відкритті власного бізнесу стало звісно бажання